

Lijgend voorwerp

Woordgroepen en zinnen, groep 7-8

Betekenisnetwerk: zin, zinsdeel, zinsbouw, grammatica, zinsstructuur

Klopt die kop wel?

De leerlingen van meester Mark hebben een A4'tje gekregen met daarop verschillende krantenberichten. Ze krijgen de tijd om de koppen met bijbehorende artikelen even rustig door te lezen. 'Ik vind die koppen raar, meester', zegt Saar na een tijdje. 'Het is niet duidelijk waar het om gaat, omdat er informatie ontbreekt.'

De leerlingen komen tot de volgende vragen:

- 'Wat verliest de vrachtwagen op de E19?' 'Zijn lading'.
- 'Wie mist moeder nog steeds elke dag?' 'Haar man'
- 'Wat blies depressieve man op te Wilrijk?' 'Zijn woning'
- 'Wat tapte notarisvrouw af van haar man?' 'De telefoon'
- 'Wat staakt Japan in 2005?' (Inmiddels al lang: staakte...)' 'De commerciële walvisvaart'

Omdat de leerlingen de krantenberichten zelf hebben gelezen, kunnen ze ook de antwoorden op de vragen formuleren: *Zijn lading, haar man, zijn woning, de telefoon en de commerciële walvisvaart*. Bij het redegkundig ontleden worden deze zinsdelen 'lijgende voorwerpen' genoemd: 'wie of wat' + onderwerp + gezegde. Meester Mark vertelt: 'Bij het leren van vreemde talen op de middelbare school is het handig om te weten wat de functie is van een bepaald zinsdeel'. Het Frans bijvoorbeeld, kent andere zinsstructuren dan het Nederlands. Fransen gebruiken een ander woord voor 'hem' als lijdend voorwerp en 'hem' als meewerkend voorwerp, in tegenstelling tot het Nederlands.' Hoewel dit voor latere zorg is, willen de leerlingen nu ook weten hoe het zit. Voor de liefhebbers schrijft de meester de volgende schema's op het bord:

Ik	geef	hem	een boek.
Ik	hem	geef	een boek.
Je	lui	donne	un livre.
	meewerkend voorwerp		

Ik	stuur	hem	naar huis.
Ik	hem	stuur	naar huis.
Je	le	renvoie	(à la maison.)
	lijgend voorwerp		

Voorbeelden ontleend aan Jan 'T Sas (2021): *Syllabus Taalbeschouwing*. Interne publicatie KU Leuven

Bron: Jantien Dhont, projectmedewerker taal, afdeling primair onderwijs SLO

Lijgend voorwerp: het deel van de zin dat niet zelf handelt of actief is, maar dat de handeling ondergaat. Het kan een persoon of een ding zijn.

www.leerkanaal.com

KLOPT DIE KOP WEL?

1
Vrachtwagen verliest op E19
Voor de tweede keer de 24 uur heeft zich op onze autostrade een verkeersongeval voorgedaan doordat een vrachtwagen al tijdens zijn lading verdor. Op de E19 ging in de namiddag een nog onbekende motorist een auto aan het slippen. Bert E., chauffeur van een achtervolgende vrachtwagen, probeerde de wagen te ontwijken, maar verloor daardoor een deel van zijn lading.

3
Depressieve man blies op te Wilrijk
Op een middag op de eerste werkdag, bleek al geruime tijd deprecieel te worden. Het was de bedoeling om de zandhuis opgenomen mogen het sluiten van overloosings pillen.

4
NOTARISVROUW TAPTE AF VAN HAAR MAN
De echtscheiding van notaris D. uit het Oost-Vlaamse Lamnegen was aan de weet gekomen dat haar man een relatie was begonnen met een andere vrouw. Omdat de echtscheiding kostte wat kost te weten was komen wie de 'rivale' was, maakte zij gebruik van een elektronisch snuffje. In de spreekkamer van de notaris elektronisch snuffje. In de spreekkamer van de notaris telefoon van haar man kon afslappen. Helax kwam zij niet aan de weet wie haar rivale was, omdat het apparaatje enkel de stem van haar man registreerde.

2
Moeder mist nog steeds elke dag
Ze was immer vier jaar toen haar vader, de Britse vliegwelder John Birkie, tijdens de bedrifting van de 'Journalist van zijn fiets viel en overleed. Haar moeder maakte nooit over dat verlies heen. Wat Ginny, nu 18 jaar oud, zich nog precies herinnert van die periode en waarom ze daarna Vlaanderen als nieuw vaderland koos, onthult ze volgende week in 'Salaris'.

5
JAPAN STAAKT IN 2005
Japan heeft onder Amerikaanse druk besloten de commerciële walvisvaart met ingang van 2005 volledig te staken. Amerika dreigde met het geheel of gedeeltelijk intrekken van Japanse visserijrechten binnen de Amerikaanse 200-mijlzone als Japan zich zou blijven venemen tegen betreding van de jacht op de bedriegde walvis.